

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.609/2019/6. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Parlagi Mátyás előadó bíró

. Kiss Gabriella bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője:

. Ritócz Diána Magdolna kamarai jogtanácsos

A per tárgya: személyhez fűződő jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

écsi Ítéltábla Pf.III.20.053/2019/4.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

ári Törvényszék 9.P.21.115/2017/73.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 80.000 (nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és a felperes édesanyjának közös lakóhelyéül szolgáló ingatlanban a felperes és az édesanyja által oda átmenetileg befogadott ismerős személy (a továbbiakban: ismerős) között 2013. április 14-én vita alakult ki, amelynek során az ismerős a felperest megtámadta. A felperes nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett el, amelyekről a délutáni órákban láttelepet vetetett fel, majd a rendőrségen feljelentést tett. A feljelentésről készült jegyzőkönyvet 23 óra 26 perckor zárták le, a felperes ezt követően öt perc alatt hazaérhetett.
- [2] Ugyanezen a napon 23 óra 44 perckor a rendőrség ügyeletére a felperes édesanyjának telefonjáról bejelentés érkezett családi veszekedés miatt. A bejelentés szerint a felperes tört-zúzott, betörte a bejárati ajtót, amely miatt az ingatlanban tartózkodók veszélyben érezték magukat. Az alperes alkalmazásában álló két rendőr 23 óra 50 perckor érkezett meg a helyszínre, ahol hangoskodást tapasztaltak, a felperes és az ismerős egymással kiabáltak. A felperes a rendőrök felhívására sem hagyott fel a hangoskodással, és felszólításra nem igazolta magát. A rendőrök figyelmeztették a

felperest, hogy a kései órára figyelemmel hagyjon fel a jogsértő cselekményével, mert az alkalmas a szomszédok nyugalmanak megzavarására. A felperes azonban a kiabálást tovább folytatta, és az intézkedésből folyamatosan hátrált. A rendőrök közölték vele, hogy előállítják a rendőrségre. A felperes ezt hallva továbbra is hátrált, majd a rendőrök vele szemben testi kényszert alkalmaztak, ennek során kezeit hátracsavarták, őt a földre fektették, és a kezét hátrabilincselték.

- [3] A felperes ezt követően megnyugodott, a továbbiakban nem tanúsított ellenállást. A helyszínre érkező másik rendőri egység tagja azt látta, hogy a felperes megbilincselve áll. A helyszínen ekkor már mindenki nyugodt volt, nem volt veszekedés, sem kiabálás.
- [4] A rendőrök a felperest autóba ültették, és orvosi vizsgálatra vitték, ahol megállapították, hogy a csuklóján körkörös bilincs benyomódásának megfelelő felületi hámsérülés látható. Az orvosi vizsgálat során a felperes bal lapockája felett 3 centiméteres, nyakának bal oldalán 4 centiméteres hámsérülést tapasztaltak, valamint a szemén és a száján olyan hámsérülés volt, amit az ismerős okozott. Az orvosi vizsgálat 00 óra 44 perckor fejeződött be, majd a rendőrök a felperest előállították a rendőrségre, ahol nem az előállító helyiségbe vitték, hanem a folyosón az egyik zárka vasrácsához bilincselték. A felperes elismerte, hogy elkövette a csendháborítást és a jogszerű intézkedés elleni engedetlenség szabálysértését, amiért vele szemben 30.000 forint helyszíni bírságot szabtak ki.
- [5] A felperes előállítására és személyi szabadságának korlátozására 2013. április 14-én 23 óra 50 perctől április 15-én 1 óra 45 percig került sor. A bilincselés következtében a felperes csuklóján olyan felületi hámsérülés és zúzódás keletkezett, amely miatt a csuklója hetek múlva is fájdalmas volt. A felperes bal csuklóján körülbelül 4 centiméter hosszúságú, felszívódóban lévő zúzódás volt látható még 2013. május 9-én is.
- [6] A felperes a rendőri intézkedés miatt panasszal élt. Ennek eredményeként a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: panasztestület) megállapította, hogy a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor. Az állásfoglalás szerint a bejelentés alapján fennállt az intézkedési kötelezettség, ennek során jogszerűen vonták a felperest intézkedés alá és jogszerűen igazoltatták, a bilincselés feltételei azonban nem álltak fent, és annak módja is többletjogsérelmet okozott, ezért megállapították a felperes emberi méltósághoz és testi épséghez fűződő jogának sérelmét.
- [7] A panasz tárgyában folytatódó eljárásban az Országos Rendőr-főkapitányság a panaszt elutasította, megállapítva, hogy az intézkedésre, az igazoltatásra, az előállításra, a testi kényszer és bilincs alkalmazására jogszerűen került sor, azok szükségszerűek és arányosak voltak, nem okoztak az intézkedésen túli többletsérelmet. A határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő, de a közigazgatási bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította.
- [8] A felperes feljelentést tett a rendőrök ellen, de a feljelentést elutasították, amely ellen benyújtott panaszt szintén elutasították. A felperes pótmagánvádlóként is fellépett, de a bíróság a vádlottakat a kényszervallatás büntette miatt emelt vád alól felmentette.
- [9] A felperesnél 2003-ban jelentkezett első ízben pánikroham, ekkor kezelték és beállították a gyógyszerezését. 2012-ben keresett fel pszichiátriai járóbeteg szakellátást, ahol több alkalommal kezelésben részesült pánikzavar és közepes depressziós epizód miatt. A perbeli esetet követően előzetesen egyeztetett időpontban a felperes pszichiátriai osztályon feküdt 2013. június 24-től 2013. augusztus 22-ig, ahol rekurrens depressziót, súlyos depressziós epizódot és egyéb kevert szorongásos zavart állapítottak meg nála. A felperes a munkahelykeresés miatti kudarcot, kilátástalanságot és feleslegességérzést fogalmazott meg, a perbeli esettel összefüggésben nem hivatkozott állapotrosszabbodásra. A felperes életminőségét ugyanakkor hátrányosan befolyásolták a rendőri intézkedés során átéltek, bizalma megrendült a rendőri szervben, félelemérzet alakult ki benne és az a meggyőződés, hogy az állampolgár védtelen a rendőri önkénnyel szemben, amely következmények nélküli.

A kereset és az alperes védekezése

- [10] A felperes annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogszerűtlen intézkedésével, jogalap nélküli előállításával, a testi kényszer és a bilincs alkalmazásával, annak fekvő helyzetben és tárgyhoz történő bilincseléssel végrehajtott módjával megsértette a felperes emberi méltóságát, testi épségét, személyi szabadságát, becsületét és jóhírnevét. Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, valamint elégtétel adására kötelezését oly módon, hogy újságban tegye közzé, amely szerint jogtalanul járt el a felperessel szemben. Kérte az alperes kötelezését 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és 2018. november 1. napjától havi 50.000 forint életjáradék megfizetésére.
- [11] Az alperes kérte a kereset elutasítását.
- [12] Indokolása szerint a felperes nem merítette ki a rendes jogorvoslati lehetőséget, ezért hiányzik a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelés anyagi jogi feltétele. Erdemben arra hivatkozott, hogy a rendőrök valamennyi intézkedése szükségszerű és jogszerű volt, azok nem sértették a felperes személyhez fűződő jogait.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [14] Indokolása szerint a felperes nem merítette ki a rendes jogorvoslati lehetőséget, mert a jogerős közigazgatási határozattal szemben ugyan bírósághoz fordult, de a keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül elutasították, amely végzés ellen nem élt fellebbezéssel, így nem született érdemi döntés. A felperes nem tudta bizonyítani az alperes jogellenes magatartását. A rendőröknek intézkedniük kellett, mivel a felszólításnak a felperes nem tett eleget, ezért jogszerűnek ítélte a kényszerintézkedést. A felperes nem tudta bizonyítani a bilincs alkalmazásának általa állított módját. Életjáradék csak szerződés alapján követelhető, így a felperes nem érvényesíthet ilyen igényt az alperessel szemben.
- [15] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes 2013. április 14. napján a felperes előállítása során fogatosított bilincseléssel, annak fekvő helyzetben, valamint azt követően tárgyhoz bilincseléssel végrehajtott módjával megsértette a felperes emberi méltósághoz és testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest 800.000 forint és kamata, valamint 40.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. Mellőzte a felperes elsőfokú perköltségben való marasztalását. A fentieket meghaladóan a keresetet elutasítottak tekintette.
- [16] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása helyett az iratok ismertetését rögzítette, így a tényállást a másodfokú bíróság állapította meg. A tényállás alapján csak részben értett egyet az elsőfokú bíróság által levont következtetésekkel, az érdemi döntéssel és annak jogi indokaival.
- [17] A másodfokú bíróság elöljáróban rögzítette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 349. § (1) bekezdése alapján kizárólag a kár elhárítására alkalmas jogorvoslat elmulasztása zárja ki az igény érvényesítését. Mivel a felperes személyiségi jogséremlme a jogsértő rendőri intézkedéssel bekövetkezett, ezért nincs olyan jogorvoslat, amely alkalmas lett volna a jogsérelem orvoslására, a kár elhárítására.
- [18] A felperesnek a rendőri intézkedés szükségességére vonatkozó kifogását alaptalannak ítélte a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdése alapján, mert a bejelentés tartalmára figyelemmel az alperest intézkedési kötelezettség terhelte. A bejelentő személyét nem tekintette jelentősnek az ügy elbírálása szempontjából. A helyszínre érkező rendőrök - miután a felperes hangoskodott, veszekedett az ismerőssel - jogszerűen vonták intézkedés alá a

felperest, ennek során jogszerűen igazoltatták és hívták fel arra, hogy hagyjon fel a jogellenes cselekményével. A felperes előállítását is jogszerűnek ítélte, mert a késő esti órákban hangoskodott, magatartása szabálysértést valósított meg, ezért köteles lett volna engedelmeskedni a rendőr felszólításának, a cselekmény abbahagyása körében. A felperes a csendháborítás és a rendvédelmi szerv jogszerű intézkedésével szembeni engedetlenség szabálysértését követte el, így a rendőrök jogszerűen döntöttek az előállítás mellett.

- [19] Az Rtv. 15. §-a, a 16. § (1) bekezdése, a 47. §-a, a 48. § *b)* és *c)* pontja, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: szolgálati szabályzat) 41. § (1) bekezdés *a)* pontja, a 41. § (5) bekezdése, a 41. § (6) bekezdés *c)* pontja és a 41. § (7) bekezdése alapján kiemelt fontosságúnak ítélte az arányosság követelményét, mind a rendőri intézkedés, mind a kényszerítő eszközök alkalmazása során. Az eljáró rendőrnek törekednie kell arra, hogy az eredményesség biztosítása mellett a lehető legkisebb érdeksérelmet, sérülést okozza, kerülnie kell azokat az intézkedéseket, amelyek annak törvényes céljával nem állnak arányban, vagy nagyobb mértékű korlátozást, károsodást okoznak. Az Rtv. 16. § (1) bekezdése alapján kiemelte, hogy nincs helye további kényszerítő eszköz alkalmazásának akkor, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosított.
- [20] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság döntése szerint a felperes bilincselésére nem jogszerűen került sor. A rendőrök felszólították a felperest a szabálysértés abbahagyására, majd ezt követően közölték vele az előállítást, ekkor a felperes hátrált, azonban ezen túlmenően nem tanúsított sem további ellenszegülő magatartást, sem agresszív fellépést, így a bilincselésnek nem lehetett oka a támadás megakadályozása. Az intézkedésből hátrálás nem azonos a szökéssel, a tevékeny ellenállással. A felperes magatartása nem volt sem fenyegető, sem agresszív, ezért a rendőröknek először testi kényszerrel kellett volna a felperest az intézkedés tűrésére kényszeríteni.
- [21] A másodfokú bíróság a bilincselés módját is szükségtelen és aránytalan intézkedésnek értékelte. A felperes kezét hátracsavarták, a földre levítették és fekvő bilincselték meg. Az ilyen módon történő bilincselés feltétele a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása, vagy ezek kialakulásának megelőzése. A felperes nem adott okot erre a durva rendőri eljárásra, így jogszabálysértően és egyben az emberi méltóságot sértő módon került sor a felperes megbilincselésére.
- [22] A jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (5) bekezdésére hivatkozva a rendőrök tanúvallomása és az általuk készített rendőri jelentésben foglaltak ellenére tényként állapította meg, hogy a felperest egy zárka vasrácsához bilincselték. Ezt a tényt részben a felperes következetes tényelőadása, részben a panasztestület állásfoglalásának 10. pontja alapján állapította meg. E szerint a panasztestület tanácsadója 2014. február 7-én telefonon megkereste az egyik eljárt rendőrt, aki előadta, hogy a felperest valóban hozzábilincselték egy ajtó vasrácsához, amelyet a felperes dühkitöréseivel és hangulatingadozásaival indokolt. Előadása szerint erre a felperes saját biztonsága miatt került sor, mert a felperes ismert skizofrén depressziós beteg, amely azonban ellentétben áll a per egyéb adataival.
- [23] A másodfokú bíróság szerint a vasrácsához bilincselés jogszabályi feltételei sem álltak fent, különös figyelemmel arra, hogy a helyszínre kiért másik rendőri egység a helyszínen már azt észlelte, hogy a felperes nem tanúsított ellenszegülést, nem hangoskodott, a rendőri eljárással szemben nyugodt és elfogadó volt. Az orvosi vizsgálat sem tartalmazott adatot a felperes felindult vagy agresszív állapotára, és a vizsgálatra közvetlenül a rendőrség épületébe való megérkezés előtt került sor.
- [24] A másodfokú bíróság a Pp. 3. § (5) bekezdése és a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján a rendőr telefonon adott tájékoztatását, majd az azt követően a tanúkihallgatása során tett eltérő nyilatkozatát az alperes eltérő nyilatkozatainak tudta be, amit úgy tekintett, hogy az alperes a perbeli eseményhez közelebb álló időpontban elismerte a felperes állítását. A nyilatkozatok értékelése során figyelemmel volt arra is, hogy az eljárt rendőr magát a tárgyhoz bilincselés gyakorlatát szóbeli előadásában megerősítette, és a felperes betegségeiről is részletesen tudott nyilatkozni, így a korábbi

elismerés visszavonása és az az előadása, hogy a felperest összekeverte egy másik személlyel, súlytalan volt a bizonyítékok értékelése során.

- [25] A bilincseléssel okozott sérüléseket is az Rtv. 16. § (1) bekezdésének a megsértéseként értékelte. A felperes csuklóján még egy hónap elteltével is zúzódási nyomok voltak, amit az alperes jogszerűtlenül végrehajtott intézkedése okozott, ezért sérült a felperes testi épséghez fűződő személyiségi joga.
- [26] A nem vagyoni kártérítés összege körében a másodfokú bíróság értékelte az alperesi magatartások súlyosságát, azt a körülményt, hogy bár a felperes pszichés állapotában nem következett be állapotrosszabbodás, de az életminőségére hátrányosan hatott az átélt eseménysorozat, benne félelemérzet és olyan meggyőződés alakult ki, hogy az állampolgár védtelen a rendőri önkénnyel szemben.
- [27] A járadék iránti keresetet alaptalannak ítélte, mert nem volt megállapítható, hogy a felperes egészségi állapota, munkaképessége az alperes magatartásával okozati összefüggésben keresetvesztésében megmutatkozó romlást szenvedett volna.
- [28] Az elsőfokú bíróságnak a jóhírnév megsértésével kapcsolatos elutasító döntését helyesnek ítélte, mert tényállítás hiányában az alperesi magatartás nem sértett jóhírnévhez fűződő jogot. A felperes előállítása jogszerű volt, ezért nem sérült a személyi szabadság sem.
- [29] A jogsértés megállapításán túl nem látott lehetőséget a további objektív szankciók alkalmazására, mert nem folyamatos vagy ismétlődő cselekmények valósultak meg, így az eltiltás nem indokolt. Sajtóközleményben történő elégtételadásra pedig csak akkor kerülhet sor, ha a jogsértés is ott valósult meg, vagy azonos a tájékoztatott személyi kör.
- [30] A felperes elsőfokú perköltségét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján határozta meg, amelynek során figyelemmel volt arra is, hogy a felperes saját ügyében járt el, így az ügyintézés nyilvánvalóan kevesebb időráfordítást igényelt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [31] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a nem vagyoni kártérítés összegének mérsékelését. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 163. §-át, a 164. §-át és a 206. §-át, a Ptk. 339. §-át, a 349. §-át, a 76. §-át, a 84. § (1) bekezdés *a)* és *e)* pontját, valamint a 355. § (1) és (4) bekezdését, az Rtv. 15. §-át, a 16. §-át és a 48. §-át, a szolgálati szabályzat 41. §-át, valamint az IM rendelet 3. § (2) bekezdését.
- [32] Indokolása szerint a jogerős ítélet az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások ellenére állapította meg a felperes tárgyhoz bilincselését. Ennek során kizárólag a felperes előadására és az eljáró rendőr telefonon tett nyilatkozatára hivatkozott, amely nyilatkozatot a rendőr utóbb visszavont. Az eset után egy évvel telefonon tett és utóbb visszavont előadás nem értékelhető a tényállás szempontjából olyan bizonyítékként, amely alátámasztaná a felperes előadását, a felperes előadása pedig nem bizonyíték. Ezzel szemben az alperes részéről csatolt bizonyítékok mind az alperes tényállítását támasztják alá, ezek közvetlenül az esetet követően készültek, valamint az utóbb tett nyilatkozatok és tanúvallomások is mind az alperesi tényállítást igazolják. A másodfokú bíróság okszerűtlenül mérlegelte és értékelte a bizonyítékokat így megsértette a Pp. 206. §-át. Nem tekinthető az alperes eltérő nyilatkozatának a rendőr szóbeli, majd később visszavont nyilatkozata, és mint ilyen, nem maradhat súlytalan a bizonyítékok bírói mérlegelésekor a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján. A Pp. 164. § (1) bekezdésére tekintettel a felperesnek kellett volna bizonyítania a perbeli állítását, erre azonban nem került sor, így a jogerős ítélet sérti ezt a jogszabályi rendelkezést is.
- [33] A jogerős ítélet az Rtv. és a szolgálati szabályzat megjelölt rendelkezéseit sértve minősítette jogszerűtlennek a bilincselést és annak módját. A felperes a rendőrök jelenlétében folyamatosan

kiabált, üvöltözött, cselekményét felszólítás ellenére sem hagyta abba, majd az intézkedésnek ellenszegült. A bejelentés tartalma szerint a felperes a lakásban tört-zúzott, egy ajtót beszakított, a bejelentők veszélyben érezték magukat. A rendőrök előtt ismert volt, hogy a feldúlt, instabil lelkiállapotú felperes pszichés betegségben szenved, így reális és kézzelfogható veszélye volt annak, hogy esetleg támadó magatartást fog tanúsítani. A bilincs alkalmazásának alperes által hivatkozott esetei preventív jellegűek, azaz a támadásnak, illetve a szökésnek nem kell bekövetkeznie ahhoz, hogy ezek megakadályozása érdekében jogszerű legyen a bilincshasználat. Mivel a testi kényszernek az előállítás egész tartama alatt történő alkalmazása nyilvánvalóan nem lehetett reális megoldás, ezért jogszerű volt a bilincselés, az megfelelt az arányosság követelményének, akár fekvő helyzetben is, mert az intézkedés eredményes befejezése a bilincssel volt egyértelműen biztosítható.

- [34] A jogerős ítélet a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapította meg, hogy a bilincseléssel sérült a felperes testi épséghez fűződő joga. A bilincselés természetéből fakad, hogy a fém érintkezik a bőrfelülettel, és ennek következtében előfordulhat a bőr felületén sérülés. A 2013. május 9-i ambuláns lap nem igazolja azt a felperesi állítást, hogy az ott rögzített sérülés a rendőri intézkedés következménye lenne.
- [35] A jogerős ítélet tényként állapította meg, hogy a felperes életminőségére hátrányosan hatott a rendőri intézkedés, de ezt a felperes nem bizonyította. A nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott, ezért sérti a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdését.
- [36] Jogszabálysértő volt az alperes elsőfokú perköltség megfizetésre való kötelezése, mert a felperesnek nem volt jogi képviselője, jogászként saját maga járt el, nem jogi képviselőként, ezért nem jogosult az IM rendelet szerinti ügyvédi munkadíjra, legfeljebb felmerült költségeit és készkiadásait igényelhetette volna.
- [37] A felperes nem bizonyította az alperes jogellenes magatartását, sem az általa elszenvedett kárt, sem a kettő közötti okozati összefüggést.
- [38] Az alperes kérte, hogy az első- és másodfokú eljárás során tett nyilatkozatait a Kúria tekintse a felülvizsgálati kérelem indokainak is.
- [39] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.
- [40] Indokolása szerint volt olyan bizonyíték, amelyet az elsőfokú bíróság nem terjesztett fel a másodfokú bírósághoz, így azt a jogerős ítélet nem is tudta értékelni, de ez a hiányosság nem teszi törvénysértővé a jogerős ítéletet, mert az nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat. A bizonyítékok értékelése körében arra hívta fel a figyelmet, hogy a panasztestületet telefonon tájékoztató rendőr utóbb minden részletre emlékezett, csak a tárgyhoz bilincselésben tévedett. Kiemelte, hogy ha az alperes rendőrei szerint a felperes magára nézve is veszélyes állapotban volt, akkor kórházba kellett volna szállítani, ezzel szemben a rendőrségre vitték, és amikor az okiratokat aláíratatták vele, akkor azonnal elengedték. Az eljárás során nem derült ki, hogy a rendőrség számára mitől volt a felperes közismert skizofrén beteg, hiszen az orvos tanúvallomása igazolja, hogy a felperes nem szenvedett ilyen betegségben. A PK 152. számú állásfoglalásra hivatkozva állította, hogy a jogerős ítélet az elsőfokú perköltség körében is helyes döntést hozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [41] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [42] A Pp. 272. § (2) bekezdése és a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által megjelölt keretek között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálat a fellebbezés alapján meghozott jogerős ítélet jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló

rendkívüli perorvoslat. A felülvizsgálati kérelemben ezért a támadott jogerős ítélet jogszabálysértését kell előadni és az általa megsértett jogszabályhelyet kell megjelölni. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő a korábbi nyilatkozatokra történő utalás (BH2015. 307., BH2015. 241., BH2009. 122., BH1998. 558., BH1995. 99.), ezért a Kúria csak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és előadott jogszabálysértéseket vizsgálhatta.

- [43] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a tárgyhoz bilincselés körében a bizonyítási érdek szabályának a megsértését állította, valamint a felek nyilatkozatának és a bizonyítékoknak az értékelését és a tényállás megállapítását támadta.
- [44] A jogerős ítélet a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően abból indult ki, hogy a felperesnek kell bizonyítania a bilincselés általa állított módját, így nem sértette meg ezt a jogszabályi rendelkezést, csak a bizonyítékokat értékelte az alperestől eltérően, amely a Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértése körében vizsgálható.
- [45] A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok okszerűtlen, vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH1999. 44.). Ha a bíróság ítéletének a megállapított tényállása iratellenes, okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz, a jogszabálysértés megállapítható. Nem állapítható meg azonban a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja (BH1998. 401.). A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013. 119.).
- [46] A jogerős ítéletnek a tárgyhoz bilincseléssel kapcsolatos bizonyítékértékelése nem iratellenes, nem okszerűtlen és nem tartalmaz logikai ellentmondást. A jogerős ítélet összességében értékelte a felek előadását és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékokat, a nyilatkozatok és vallomások következetességét, azok változását, és azokat meggyőződése szerint bírálta el. A jogerős ítélet kiemelten értékelte, hogy a felperes a perben és azt megelőzően is következetesen állította a tárgyhoz bilincselést, az eljárás rendőri pedig a panasztestületi eljárásban telefonon tett nyilatkozatában a felperes és az előállítás körülményeinek részletes ismertetése mellett ismerte el a vasrácsához bilincselést. A rendelkezésre álló bizonyítékokból és nyilatkozatokból nemcsak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni, ezért nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének.
- [47] A felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok értékelését támadta azzal az indokkal is, hogy a 2013. május 9-i ambuláns lap nem bizonyítja csuklófájdalom és a rendőri intézkedés közötti okozati összefüggést, valamint a felperes nem bizonyította, hogy a rendőri intézkedés hátrányosan hatott az életminőségére.
- [48] A jogerős ítélet által értékelt ambuláns lap szerint a felperes az orvosi vizsgálaton előadta, hogy 2013. április 14-én rendőrök megbilincseltek, a bal csuklója azóta panaszos. A vizsgálat során megállapították, hogy a bal csuklótájékon kb. 4 cm hosszúságú, vonalszerű, felszívódóban lévő haematoma látható, friss traumás eltérés nincs, diagnózisként pedig a csukló zúzódását és testi erővel elkövetett testi sértést rögzítettek. Az orvosi vizsgálat így nem cáfolta a felperes által előadottakat.
- [49] A felperes a korábbi eljárásokban és személyes meghallgatása során is előadta, hogy a történetek rendkívüli mértékben megviselték, a bizalma megrendült, amit a kihallgatott tanúk vallomása is alátámasztott.
- [50] A jogerős ítélet bizonyítékértékelése így nem iratellenes, nem okszerűtlen és nem tartalmaz logikai ellentmondást, a rendelkezésre álló bizonyítékokból és nyilatkozatokból nemcsak egyfajta, a

felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni, ezért a fentiek szerint nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének.

- [51] A jogerős ítélet az Rtv. és a szolgálati szabályzat részletesen megjelölt és ismertetett rendelkezései alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy sem a bilincselés, sem annak alkalmazott módja nem volt jogszerű.
- [52] A rendőri jelentés szerint a támadás és a szökés megakadályozása érdekében alkalmaztak bilincset. A jogerős ítélet által helyesen bemutatott és értékelt körülmények alapján a bilincs alkalmazásának egyik megjelölt esetköre sem állt fent. A felperes korábbi magatartásából és a felperes hátrálásából nem lehetett azt a következtetést levonni, hogy olyan támadás következhet, amelynek megakadályozásához szükséges a bilincselés, mert a hátráláson túl a felperes nem tanúsított további ellenszegülő magatartást, a rendőrökkel szemben nem volt agresszív fellépése. Pusztán a felperes hátrálásából nem lehetett következtetni a felperes szökésére sem, amelynek megakadályozása érdekében szükséges lett volna a bilincselés. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben a jogerős ítélet nem azt a követelményt fogalmazta meg a rendőrökkel szemben, hogy a hosszú ideig tartó előállítás alatt végig testi kényszerrel kellett volna alkalmazniuk, hanem azt, hogy a bilincselést megelőzően először testi kényszerrel kellett volna a felperest az intézkedés tűrésére kényszeríteni, mert ha ez sikerre vezet, úgy szükségtelen a további kényszerítő eszköz alkalmazása az Rtv. 16. § (1) bekezdése és a szolgálati szabályzat 41. § (1) bekezdés a) pontja alapján.
- [53] A jogerős ítélet helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes aktív ellenszegülése, támadása vagy a rendőrökkel szembeni erőszakos magatartása, valamint ennek kialakulására utaló jelek hiányában a szolgálati szabályzat 41. § (7) bekezdése alapján szükségtelen és aránytalan intézkedés volt, hogy a felperest a földre fektetve bilincselték meg.
- [54] A jogerős ítélet az anyagi jogszabályoknak megfelelően állapította meg az emberi méltóság és a testi épség sérelmét, valamint helyesen alkalmazta annak polgári jogi következményeit a jogsértés megtörténtének megállapítása és a nem vagyoni kártérítés megfizetése körében. A jogerős ítélet helyesen vette számba a felperest ért sérelmeket, amelyek kompenzálására alkalmas a jogerős ítéletben meghatározott összegű nem vagyoni kártérítés. A jogerős ítélet által megállapított nem vagyoni sérelmekre figyelemmel nincs indok a nem vagyoni kártérítés összegének mérséklésére.
- [55] A Pp. 75. § (3) bekezdése alapján a saját ügyében eljáró ügyvéd részére nem állapítható meg munkadíj, de igényt tarthat a keresetkiesés megtérítésére. Ennek összege meghatározásánál egyrészt figyelembe kell venni, hogy az ügynek más személy megbízásából való ellátása esetén milyen keresethez jutott volna, másrészt, hogy saját személyes ügyének ismerete munkamegtakarítással jár (PK 152. számú állásfoglalás), ezért a keresetkiesés az ügyvédi munkadíjhoz igazodhat. A jogerős ítélet a felperesnek járó elsőfokú perköltség összegének meghatározása körében a fentiek alapján figyelemmel volt az ügyvédi munkadíj összegére, de értékelte a saját ügyben való eljárás következményeit is, így a perköltség összegének meghatározása nem jogszabálysértő.
- [56] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [57] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a Pp. 75. § (3) bekezdése alapján határozta meg, értékelve a saját ügyében eljáró

felperes által előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelemhez szükséges tevékenységi időből eredő keresetkiesést.

- [58] Az alperes teljes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 4. § (1) bekezdése, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó, a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján.
- [59] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján.
- [60] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. november 24.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró Dr. Kiss Gabriella s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő